

MILYEN LEGYEN AZ OLVASÓ:

– keljen korán, hogy jusson idő mindenre; végezzen frissítő tornagyakorlatokat, zuhanyozzon; zuhanyozzon hosszan, mámorosan;

– éljen egészségesen, sportoljon, ne dohányozzék és vigyázzon a szeszekkel: rendszeres fogyasztása a májat, alkalmi vedelése az agyat károsítja: válasszon!; étrendje legyen káliumban dús, nátriumban viszont szegény;

– az olvasást művelheti szórakozásként, léleki torna-ként, ám olykor olvasson az asztal mellett az olvasásért is;

– a jó könyvet becsülje meg, általa látni tanul (innen felismerszik!), a rosszat, ha mégis elolvasta (a remény!), ne vesse a tűzbe, jöjjön rá, hogy az író sem rabolhatja mások szabadságát, anélkül hogy a magáéval ugyanezt ne tenné, ettől megnyugszik, ha nem, vágja hát könyvét a sarokba, dülja meg, a látvány („a megtépett madár”) majd enyhülést hoz;

– legyen a könyv közönsége: kicsit igényes, kicsit nyűgös, kicsit kiszolgáltatott; kicsit nagyhatalmú; legfőképp legyen szabad és üres (ezért az ürességért ne *ekszkuzálja* magát!);

– legyen a könyv a legjobb barátja, aki mindig kéznél van, de olykor-olykor akarjon egyedül lenni, csak ő, törekenyen, mint egy üvegfigura, érezze magát idegennek ebben a világban, de aztán kapjon észbe, jusson eszébe egy alacsony házakkal szegélyezett köves utca, eperfák kiszínezte járdák, messze lenyúló kertek, diófára szerelt gyűrűhinta, tűz fényében szalonnázgató társaság, jázminillatú szobából áradó zongoraszó, a billentyűkön táncoló ujjak, egy lánykéz, egy érintés, mozdulatlan fűszálak, furcsa szögben növő kerti fák – és mindez *nagyvonalúan* szétszórva térben és időben;

– legyen okos, ne keverje össze a dolgokat (ebben a kritikushoz hasonlítson), tudja: a valóságba nem férhet bele a könyv, ahogy részbe sem fér bele az egész;

– legyen okos, ne dőljön bele a mondatokba [a mondottakba], de ha már beledőlt, ne essen pánikba (ebben meg az íróra hasonlítson);

- olvasás közben lesz, hogy nem ért valamit, rémüljön meg, nyugodtan, ezt a rémületet felhasználhatja a megértéshez;
- olykor képezze magát, a jó könyv csak az olvasó képességeinek tényleges színvonalán létezik, mondhatni szóimporttal (Sartre);
  - ne legyen sznob;
  - ne legyen közömbös;
  - ne üljön görbe háttal;
  - néha merüljön el, feledje el a korlátokat, ebrudalja ki a lelkében fészkelő szűkösséget, dobja el a kantárokát, hányjon fittyet a formáknak, szabaduljon meg a sok fölösleges ballaszttól;
  - nevessen, nevessen gyakran, hátradőlve, lobogó hajjal, nevessen bolondul nagy nevetéssel, teli tüdővel, csengjen-bongjon, pukkadozzon, nevessen áradón, áradjon ki, túl falakon, túl városokon, dübörögjön;
  - olvasson.